

व्यवकिरणा (von 3. कृ mit व्यव) f. *Mischung* Vjutr. 175.

व्यवकीर्ण (wie eben) partic. *dazwischen erfüllt oder besetzt* mit (instr.) Kām. Nitis. 19, 49.

व्यवच्छेद (von 1. कृ mit व्यव) m. 1) *das Sichlosmachen* —, *Sichbefreien von Etwas* (instr. oder im comp. vorangehend) Bhāg. P. 4, 29, 32, 36. — 2) *Trennung, das Auseinandergehen, Unterbrechung*: ऋ° Ait. Br. 2, 29. Çat. Br. 9, 3, 2, 6, 11, 5, 3, 10, 12, 8, 3, 18, 35. — 3) *Ausschließung* Sāh. D. 9, 14. H. 169, Schol. — 4) *Sonderung, Unterscheidung* Sāh. D. 278, 6. 568. GAUDAP. zu Sāṃkhyā. 30. KUSUM. 46, 5. — 5) *das Abschnellen eines Pfeils* H. 780. HALĀJ. 2, 315. शरशस्तीक्ष्णव्यवच्छेदप्रवेपितैः R. 6, 79, 35.

व्यवच्छेदक (wie eben) adj. 1) *sondernd, unterscheidend*; davon nom. abstr. °ल n. WILSON, Sāṃkhyā. S. 86. — 2) *ausschließend* KULL. zu M. 6, 14. Comm. zu TAITT. PRĀT. 20, 3. davon nom. abstr. °ल n. zu 2, 25.

व्यवच्छेद्य (wie eben) adj. *auszuschliessen* Sāh. D. 331, 15, 18.

व्यवदान (von 7. दा mit व्यव) n. *das Reinigen, Läutern*: संज्ञेश° Vjutr. 4.

व्यवदेश m. KUSUM. 64, 13 fehlerhaft für व्यपदेश.

व्यवधा (1. धा mit व्यव) f. *Verhüllung* AK. 1, 1, 3, 14. H. 1477.

व्यवधातव्य (von 1. धा mit व्यव) partic. fut. pass. n. *zu trennen, zu scheiden* MBh. 12, 4836.

व्यवधान (wie eben) n. 1) *das Dazwischenliegen, Dazwischentreten* Āc. Ç. 12, 4, 17. Sāṃkhyā. 7. दृष्टिं विमानव्यवधानमुक्ताम् RAGH. 13, 44. देश° KAP. 1, 28. Schol. zu 109. तदवधानकत् zwischen sie (Sonne und Mond) tretend Bhāg. P. 5, 24, 2. अत्र पूर्वोत्तरपदयोर्व्यञ्जनेन व्यवधानं कृतम् Schol. zu VS. PRĀT. 5, 29. zu RV. PRĀT. 3, 15. zu AV. PRĀT. 1, 99. fg. zu P. 8, 1, 38, 2, 36, 3, 58, 4, 2. KĀÇ. zu 3, 58. SIDDH. K. zu 6, 3, 34. Comm. zu Vop. 3, 30. ऋ° Çāṃk. zu Bṛh. Ār. Up. S. 94. व्यवधान = अत्रार HALĀJ. 5, 85. Schol. zu TAITT. PRĀT. 2, 25. व्यवधानेन so v. a. mittelbar NĪLAK. bei Muir, ST. 4, 221. — 2) *Verhüllung, Decke, Hülle* H. 1478. HALĀJ. 4, 34. Çāṃk. zu Bṛh. Ār. Up. S. 191. — 3) *Scheidung, Sonderung* KUSUM. 39, 13. Bhāg. P. 3, 28, 35, 4, 22, 27. ऋ° 29, 60, 5, 5, 35. KULL. zu M. 11, 201. — 4) *Unterbrechung* Çiç. 9, 51. ऋ° ununterbrochen Bhāg. P. 5, 1, 6, 18, 7. — 5) *Schluss, Beendigung* Bhāg. P. 4, 29, 77.

व्यवधानवत् (von व्यवधान) adj. am Ende eines comp. überdeckt: देवदारुमुमवेदिकायां शार्ङ्गलचर्मव्यवधानवत्याम् KUMĀRAS. 3, 44.

व्यवधायक (von 1. धा mit व्यव) adj. 1) *dazwischentreten* Comm. zu TAITT. PRĀT. 13, 15 (व्यवधायिक gedruckt). zu RV. PRĀT. 5, 1. — 2) *unterbrechend, störend* RĪĀA-TAR. 4, 622. P. 3, 4, 57, Schol. PRĀJACĪTTAVIVĒKA im ÇKDr.

व्यवधायिक Comm. zu TAITT. PRĀT. 13, 15 fehlerhaft für व्यवधायक.

व्यवधारण scheinbar bei Çāṃk. zu Bṛh. Ār. Up. S. 180, wo aber अर्धबलाद्यवधारणं zu lesen ist.

व्यवधि m. = व्यवधान ÇABDAR. im ÇKDr.

व्यवन zur Erklärung von व्योमन् Nir. 11, 40.

व्यवलम्बिन् (von लम्ब् mit व्यव) adj. *sich stützend, fest stehend*: अव्यवलम्बि संवत्सरायतनम् ÇĀṃkhyā. Br. 26, 1.

व्यववय (von वद् mit व्यव) adj. *zu beschreiten* PAÑĒAV. Br. 15, 7, 8.

व्यवशर्द (von शर्द् mit व्यव) m. *das Abfallen, Zerfallen* Çat. Br. 2, 1, 2, 16.

व्यवसर्ग (von सर्ग् mit व्यव) m. 1) *Freilassung* Çat. Br. 6, 2, 2, 38. — 2) *das Spenden* P. 5, 4, 2. Vjutr. 31. °रत 77. °परिणत BURNOUR in Lot. de l. b. l. 312.

व्यवसाय (von सा mit व्यव) m. 1) *Beschließung; Beschluss, Entschluss, Vorsatz; Entschlossenheit*; = सङ्घ AK. 3, 4, 22, 215. व्यवसायश्च विज्ञेयः प्रतिज्ञाकृतसंभवः Sāh. D. 380. 378. TATTVA. 30. व्यवसायात्मिका बुद्धिः Bhāg. 2, 41. 10, 36. 18, 59. MBh. 1, 2276. 7262. 2, 2504. 2512. 3, 2970. 8050. कृतं कीदं व्यवसायश्च कारणम् 16719. एवं सर्वं विनिश्चित्य व्यवसायं स्वधर्मतः 4, 970. °द्वितीयो ऽहं मनसा भारमुदहन् 7, 6997. 13, 399. बुद्धिर्हि व्यवसायेन लक्ष्यते (so ed. Bomb.) 14, 1194. 15, 227. पूर्वमेवैष हृदये व्यवसायो ऽभवन्मम 845. R. 2, 30, 41. 3, 59, 13, 4, 14, 11. 26, 14. 31, 36. 40, 5. 42, 11. 14. 5, 19, 30. 56, 93. 6, 1, 10. Kām. Nitis. 16, 37. RAGH. 8, 64. VARĀH. BRH. S. 16, 38. Spr. (II) 1082. 1899. 2532. 3408. (I) 2879. 4634. PRAB. 64, 15. °बुद्धि adj. Bhāg. P. 2, 2, 1, 3. 5, 14, 2, 7, 3, 20. PAÑĒAV. 60, 7 (अध्यवसाय ed. Bomb.). अत्रैव °परो भव 133, 16. व्यवसायं विना कर्म न फलति 17. 134, 10. 215, 22. °वर्तिन् Kām. Nitis. 18, 68. अर्थानर्थौ विनिश्चित्य व्यवसायं भजेततः R. 5, 90, 12. व्यवसायं कर्तुं MBh. 1, 6176. Spr. (II) 1545. क्रियां प्रति MBh. 1, 7260. 3, 4811. आहित° Kām. Nitis. 17, 32. कर्मसु MBh. 12, 8217. भोक्तुं पुरुषकारेण डष्टस्त्रियमिव श्रियम्। व्यवसायं सदैवेच्छेत् Spr. 4627. व्यवसायाद्विचलनम् Sāh. D. 94. रामाभिषेक° R. 2, 1 in der Unterschr. R. GORR. 2, 126 in der Unterschr. KUMĀRAS. 4, 45. Spr. 2861. PRAB. 92, 7. Personificirt R. 7, 109, 6. VS. 55. MĀRK. P. 50, 27. — 2) *erstes Innewerden* NĪLAK. 49.

व्यवसायवत् (von व्यवसाय) adj. *Entschlossenheit besitzend, entschlossen, resolut, unternehmend* MBh. 7, 6020. 6595. HARIV. 15183. ऋ° TRIK. 3, 1, 11.

व्यवसायिन् (wie eben oder von सा mit व्यव) adj. dass. MBh. 9, 2880. R. 4, 26, 12. 28, 31. KRSHIS. 8, 4. SUÇR. 1, 123, 17. Spr. (II) 113 (M.). 1926. 2150. 2584. KATHĀS. 87, 23. 123, 154. MĀRK. P. 20, 36. Sāh. D. 179, 10. Bhāg. P. 11, 16, 31. PAÑĒAV. 134, 10. 138, 7. ऋ° BHAG. 2, 41. Spr. (II) 706.

व्यवसित s. u. सा mit व्यव.

व्यवसिति (von सा mit व्यव) f. = व्यवसाय als Erklärung von पद AK. 3, 4, 22, 96; vgl. STENZLER zu KUMĀRAS. 6, 14. *fester Vorsatz, Entschlossenheit* Spr. (II) 4022 (Conj.).

व्यवस्त partic. nach dem Comm. so v. a. बह, अवनह. अव्यवस्ता चेद्ग्राही Āc. Ç. 4, 9, 4. 5.

व्यवस्था (स्था mit व्यव) f. = संस्था HALĀJ. 5, 33. = स्थिति 51. = निष्ठा 67. = प्रतिनियम und नियम bei Comm. 1) *das je-anders-Sein, Besonderheit* Āc. Ç. 10, 6, 18. KĀT. Ç. 1, 3, 4. व्यवस्थातो नाना KAP. 3, 2, 20. KAP. 1, 29. Comm. zu 12. WILSON, Sāṃkhyā. S. 48. 70. Sāh. D. 3, 11. Ind. St. 8, 222. Comm. zu KĀT. Ç. 2, 7, 6. SIDDH. K. zu P. 1, 2, 36. MIT. 47, 4 v. u. वर्णाश्रमव्यवस्थाश्च न तदासन्न संकरः VĪJU-P. bei Muir, ST. 4, 29, N. 49. Verz. d. Oxf. H. 16, b, 21. 44, b, 26. Bhāg. P. 5, 19, 4. 12, 2, 2. नष्टधर्मव्यवस्थ adj. R. 7, 8, 27. अक्षरात्रव्यवस्थाया विना मासर्तुसंक्षयः wenn nicht Tag und Nacht von einander geschieden wären MĀRK. P. 16, 34. मरुदल्पव्यवस्थया Bhāg. P. 12, 7, 10. शेषस्योदात्तता वा म्यात्स्वार्ता वा व्यवस्थया so v. a. der Çesha ist entweder udātta